Aberdeen týðandi portur til frálandavinnu og umheimin

Sum einasti føroyski fjølmiðilin hevur Tíðindablaðið Sosialurin luttikið á oljuframsýningini og -ráðstevnuni »Offshore Europe« í Aberdeen seinastu dagarnar. Sosialurin fer í komandi útgávum at nema við ýmsar spurningar frá hesum túri. Her er nakað av innihaldinum:

Ungur føroyskur lesandi í Aberdeen:

Ein týdningarmikil hurð úteftir

Formaðurin í Føroya Oljuídnaði fer frá:

Við til at leggja botn og lati nú aðrar kreftir koma til

Sølustjóri hjá Kemilux á oljumessu:

Sera gott høvi at hitta framtíðar kundar

Deildarleiðari á ALS heimaftur av oljumessu:

Royna at fáa føroyingar at arbeiða í oljuvinnuni

Formaðurin fyri Kongshavnar Havn:

Skálafjørðurin kanska best egnaður til oljuvinnu

John Brown, politikari á Orknoyggjunum:

Føroyingar kunnu læra nógv av okkara royndum

Dan Ridgen í Financial Times:

Nógv virksemi vestan fyri Hetlandi komandi ár

Stjórin í Atlantsflog:

Skotland portur til Europa-flogsamband

Stjórin á Menningarstovuni:

Vit kunnu læra nógv av oljuframsýningini

UMVÆLING

Eg átaki mær at umvæla øll el-tól. Havi útbúgving sum servicumaður á okinum.

Ert at hitta á **tlf. 56651**, best í døgurðatímanum og eftir kl. 18.00.

Jan Müller

úr Aberdeen

Løgmaður til London at sannføra bretar um miðlinjuna

Neyvan fer nakað at spyrjast burtur úr fundinum millum embætismenn í London í næstum. Tí verður spennandi at síggja, hvat fer at henda, tá Edmund Joensen, løgmaður, fer at hitta framstandandi bretskar politikarar í næsta mánað. Løgmaður eigur at standa fast við miðlinjuna sum mark, sigur ein kelda í Aberdeen við Sosialin

Tað kom heilt óvæntað á føroyingar, tá bretski uttanríkisráðharrin, Douglas Hurd, í fjør undir vitjan síni í Danmark tegin vildi hitta løgmann. Men tá tað gjørdist greitt, hvat teir báðir skuldu tosa um, kom hetta kortini ikki so óvart á fólk. Tað var nevniliga áralanga og møðandi marknaósemjan teir skuldu viðgera.

Nú sær ikki mætari út, enn at løgmaður aftur skal hitta høgar bretskar politikarar. Hann skal nevniliga í næstum til bretska høvuðsstaðin at vera gestur hjá konservativu stjórnini. Sosialurin hevur frætt, at dagurin fyri vitjan løgmanns er ikki endaliga ásettur, men tað verður helst einaferð miðskeiðis í oktober.

Løgmaður Innbjóðing

Tað er annars nakað síðani, at løgmaður fekk innbjóðing frá einum bretskum varamálaráðharra í uttanríkisráðnum at vitja í Bretlandi. Henda vitjan hevur drigið út, men nú bendir nógv á, at hon verður veruleiki.

Skráin fyri vitjanina er ikki klár enn, men keldur, sum Sosialurin hevur tosað við her í Aberdeen, rokna við, at hann helst fer at hitta nýggjan uttanríkisráðharran, Malcolm Rifkind. Um høvi verður at taka í hondina á John Major, forsætisráðharra, er enn óvíst. Men møguleikin er til staðar.

Einaferð var ætlanin, at løgmaður skuldi vera við á oljuframsýningini her í Aberdeen, og um tað mundið hitta bretska orkumálaráðharran Tim Eggar, sum kanska er tann ráðharrin, ið hevur besta innlitið í samráðingarnar. Hann hevur áður úttalað seg til føroyskar fjølmiðlar um marknatrætuna. Hann heldur tað vera heilt náttúrligt og rætt av bretum at seta krøv um mar, sum liggur vestari enn miðlinjan.

Tað er sjálvandi spurningurin, um undirgrundarmarkið millum Føroyar og Bretland, sum spøkir, nú løgmaður skal hitta bretskar politikarar, og spurningurin er, hvat fer at koma burtur úr einum slíkum fundi.

Sosialurin hevur tosað við fólk í Aberdeen, sum hava tætt tilknýti til oljuvinnuna og harvið hava kunnleika til marknatrætuna. Tey vilja vera við, at bretska stjórnin fer at royna at strongja á at fáa eina avtalu við føroyingar innan alt ov drúgva tíð.

Fyri tað fyrsta ynskir stjórnin í London ikki at skula halda á í allar ævir at vera í ósemju við ein annars góðan granna. Harnæst strongir bretski oljuídnaðurin og har eisini oljufeløg

Edmund Joensen løgmaður, fer til London um ein mánað at sannføra bretar um, hvør er tann skilabesta loysnin á marknatrætuni

ini ella ávístu oljufelag, BP a., at eitt fast mark verður sett. Verandi ósemja avmarkar nevniliga møguleikarnar hjá oljufeløgunum og oljuídnaðinum at leita eftir olju og gassi í økinum millum londini.

Neyvan loysn í september

Fundurin í London millum tær báðar samráðingarnevndirnar verður eitt slag av upphiting til fundin á hægsta stigi millum løgmann og Rifkind. Neyvan er hugsandi, at nøkur loysn verður funnin á hesum fundinum, sum verður tann 21. sept. Føroyingar eiga útspælið, halda bretar, tí teir spældu út seinast í Havn, og sum vit skilja tað, so kann ikki roknast við, at føroyska og danska samráðingarnevndin fer at koma við kollveltandi uppskotum, sum fara at ganga bretsku krøvunum stórvegis á móti.

Her skulu vit eisini minnast til orð løgmans eftir seinastu samráðingar í Havn. Tá gjørdi hann bretum greitt, at teir fáa ikki ein tumma av landssynningshorninum av landgrunninum.

Hetta er annars júst tað økið, sum oljuvinnan metir mest áhugavert og eisini tað, sum bretar fegnir vilja hava rættin til í samráðingunum. Her fella tí áhugamálini hjá stjórnini og bretskari oljuvinnu saman.

Um ikki bretar sjálvir viðkomandi samráðingar hava okkurt nýtt útspæl, so kann roknast við, at embætisfólkini fara at lata málið upp í hendurnar á politikarunum, t.v.s. Edmundi Joensen og Malcolm Rifkind ella onkrum av varamonnum hansara.

Bera ótta fyri Haag

Soleiðis sum Sosialurin skilir støðuna, so eru bretar ikki serliga hugaðir fyri at fara til dómstólin í Haag við hesum málinum. Fyri tað fyrsta tekur tað meira enn 5 ár at fáa ein dóm, og so leingi hevur bretski oljuídnaðurin ikki stundir at bíða. Harnæst er stórur ivi, um ein dómur fer at ganga bretsku krøvunum á móti.

At bretar kortini ikki vilja sleppa øllum sínum krøvum, sum ganga langt inn á føroyska landgrunnin, kann hava eina fyri teir góða orsøk. Tað er eingin loyna, at bretska stjórnin og oljufelagið BP hava samstarvað væl, tá tað hevur snúð seg um at menna økið vestan fyri Hetland. Hóast BP er eitt privat felag, so sigur ein kelda, Sosialurin hevur tosað við, at bretska stjórnin les samráðingarnevndin hjá [illegible] fær allar upplýsingar um møguligar oljukeldur við markið frá teimum nógvu og framkomnu kanningunum hjá eitt nú BP.

Í fjør vístu skotsk bløð at siga frá, at BP hevði funnið eina risastóra oljukeldu heilt uppat føroyska markinum. Hon hevur seinni fingið navnið Corrival. BP hevur so hvørki viljað avsanna ella váttað hesi tíðindi.

Men keldan hjá Sosialin

um her í Aberdeen heldur, at ein orsøk til, at bretar ikki vilja sleppa krøvum sínum og royna at fáa eina samráðingarloysn sum skjótast er tann, at stjórnin hevur upplýsingar, sum kundu bent á, at møguleikar eru at finna nógva olju í teimum økjum á føroyska landgrunninum, sum bretar krevja rættin til.

Hóast marknatrætan ikki júst er tað, sum verður tosað mest um á oljumessuni í Aberdeen í hesum døgum, so er hetta eitt mál, sum nógv fólk innan oljuverðina vísa ans.

Bera seg at sum hjálandaveldi

Kelda Sosialurin hevur tosað við heldur, at tað er sera umráðandi, at løgmaður ger bretum greitt, at føroyska samfelagið góðtekur ikki, at Stórabretland ger krav uppá ein stóran part av undirgrundini, sum í dag verður mettur sum ein náttúrligur partur av Føroyum.

– Bretar mugu bara faast at viðurkenna, at teir kunnu ikki bera seg at sum eitt hjálandaveldi, tí tað fer at koma teimum aftur um brekku. Bretar áttu heldur at skilt, at tað mest náttúrliga er, at fiskimark og undirgrundarmark eru tað sama, og at Føroyar hava kanska meira enn nakað land bruk fyri tí ríkidømi, sum møguliga er í undirgrundini. At føroyingar so afturfyri vilja bjóða bretum eitt samstarv um menning av eini oljuvinnu í økinum er nakað, sum átti at verið umhugsað. Tað hevði gagnað báðum pørtum og hevði so heldur ikki verið annað enn náttúrligt millum grannar, sigur keldan fyri Sosialinum.

Tað er so eisini greitt, at ein óloystur marknaspurningur kemur ikki Føroyum og føroyskum áhugamálum væl við. Tað kann blíva sera torført at fara undir eina lisensrundu, um ikki markið er ásett til ta tíð. Tað kann nevniliga væl henda, at útlendsku oljufeløgini fyrst og fremst vilja sleppa at gera kanningar í júst teimum økjum, sum ósemja er um. Um møguleiki er, verður ósemjan ikki loyst, ella onkur fyribilsloysn (interim agreement) kemur í gildi, at oljufeløgini rætt og slætt ikki vilja vága at seta nógvar pengar í at leita eftir olju í økjum, sum liggja langt frá miðlinjuni, har olja annars higartil er funnin.

So tað hevur ikki bert skund fyri bretar at finna eina loysn. Fyri áhugan hjá oljufeløgunum at gera íløgur á føroyskum øki hevur tað helst nógv at siga, at »tey bestu« økini eru tøk.

Samanumtikið má tí sigast, at báðir partar eru tvingaðir til at finna eina loysn, skal nakað ítøkiligt spyrjast burtur úr oljuleiting í teimum mest attraktivu økjunum við miðlinjuna. Men fyri Føroyar kann talan verða um týðandi avgerð, og tað kann henda, at føroyskir politikarar heldur velja at brúka ta tíð, sum er neyðugt fyri at fáa eina nøktandi loysn.

jan

Føroyska flogfelagið og tað íslendska fara undir samstarv í næstum

Tað verður munandi lagaligari at kunna flúgva millum Føroyar og Grønland um Reykjavík heldur enn um Keypmannahavn

Avleiðing av møguligari avtalu millum Atlantsflog og Icelandair:

Beinleiðis úr Vágum til Reykjavík og Nuuk

Magni Arge, stjóri í Atlantsflog, hevur góðar vónir um eitt gevandi samstarv við Icelandair

Útlit eru nú til, at føroyingar ikki nýtast at fara til Keypmannahavnar, hvørja ferð teir skulu til Grønlands. Herfyri gjørdu Atlantsflog og Icelandair eina fyribils avtalu, eitt sokallað »letter of intent«, um samarbeiði í flúgvingini millum Føroyar og Ísland. Verður samstarvið til nakað, so er eisini ætlanin at fáa samband við Nuuk, soleiðis at føroyingar, sum skulu til Grønlands ella ætla sær heim úr Grønlandi, ikki longur nýtast at fara longu leiðina um Keypmannahavn til Søndrestrømfjørðin og síðani til Nuuk.

Magni Arge, stjóri í Atlantsflog, sum í hesi vikuni hevur havt samráðingar við flogfeløg í Skotlandi um eitt møguligt samarbeiði, sigur við Sosialin, at innihaldið í avtaluni við íslendingar er, at bæði feløgini skulu býta flúgvingina sínámillum.

Atlantsflog fer at flúgva til Reykjavíkar fríggjakvøld. Mánadag flýgur Icelandair so við Fokker 50 flogfarinum til Føroya. Henda flúgvingin fer í gongd í oktober, tá vetrarferðaætlanin kemur í gildi.

Magni Arge sigur, at teir arbeiða við at fáa nýggju fríggjadagsrutuna til Reykjavíkar at hava samband við Grønlandsfly, sum flýgur til Reykjavíkar, soleiðis at tú kanst koma úr Grønlandi til Føroya sama dag. Hinvegin kanst tú eisini fara úr Føroyum fríggjakvøld, liggja náttina yvir í Reykjavík og so fara beinleiðis til Nuuk leygarmorgun.

Stjórnin í Atlantsflog vónar, at teir við hesi rutunum kunnu gagna eitt nú teimum føroyingum, sum búgva í Føroyum men arbeiða í Grønlandi.

Ikki nakað gullnám

Avtalan við Icelandair og samstarvið við Grønlandsfly verður ikki nakað gullnám. Tað kemur ikki at gera tann stóra munin fíggjarliga hjá Atlantic, men hinvegin meti eg, at vit vága ikki nakað stórvegis. Vit fáa tað helst at javnviga og sum tíðin frálíður vóna vit, at tað kann hjálpa til raksturin.

Magni Arge heldur eisini, at tað hevur ómetaliga nógv at siga, at vit læra okkum at samstarva við aðrar, í hesum føri Icelandair.

– Tú sleppur ikki undan í dag skalt tú klára teg, so mást tú taka upp samarbeiði við aðrar, soleiðis at tú eitt nú kann brúka teirra sølukanalir o.l.

Magni Arge heldur tað er rættiliga náttúrligt at taka upp samarbeiði við íslendska flogfelagið, tí teirra viðurskifti líkjast so nógv okkara.

Uppá fyrispurning um íslendingar eru áhugaðir fyri einum slíkum samarbeiði sigur Magni Arge, at tað eru føroyingar, sum hava tikið stig til hetta samstarv men hann ivast ikki í, at íslendingar eru eins áhugaðir í samarbeiði sum vit.

jan